

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1884. Första Kammaren. N:o 1.

Sedan, i kraft af 49 § Regeringsformen och 2 § Riksdagsordningen, Riksdagen sammankommit till lagtima möte här i hufvudstaden Tisdagen den 15 Januari 1884 samt de af Kamrarnes ledamöter, hvilka blifvit till denna riksdag nyvalde, kallats att samma dag till Statsrådet och Chefen för Kongl. Justitiedepartementet aflemna sina fullmakter för granskning jemlikt 32 § Riksdagsordningen; så, och efter det granskningen af de nämnde dag aflemnade fullmakter försiggått, sammanträdde Riksdagens Första Kammare i den uti Riksdagens hus för Kammaren anordnade samlingssal

Onsdagen den 16 Januari

kl. 10 f. m.

Herr Reutersvärd framträdde till talmansbordet och yttrade:

Mine Herrar!

Med stöd af 33 § Riksdagsordningen tillkommer mig äran att från denna plats taga till ordet för att helsa Första Kammarens samtliga ledamöter välkomne till den riksdag, som nu tager sin början.

Under den tid, som förflutit sedan riksdagen sist åtskildes, hafva många förändringar egt rum inom denna Kammare. Sålunda hafva vi att beklaga, att icke mindre än fem af Kammarens ärade ledamöter genom döden afgått, alla kunskapsrike, erfarne och fosterländskt sinnade män. Flere andre bland Kammarens ledamöter hafva äfven nedlagt sina mandat, och tillåter jag mig särskildt nämna vår förre högt vördade ålderspresident, som tryckt af åren nu slutat sitt mångåriga och ärofulla riksdagsarbete. Alla dessa sålunda afgångne ledamöter hafva, med undantag af allenast två, blifvit ersatte genom nya val, och jag tillåter mig, å Första Kammarens vägnar, helsa desse nyvalde ledamöter välkomne för att med oss samarbeta för främjandet af ett älskadt fosterlands ära och väl.

Det är anledning antaga, att vid denna riksdag icke några större eller mera brännande frågor komma att oss föreläggas; men frågornas mer eller mindre omfattande och svårlösta beskaffenhet skall, hoppas jag, nu likasom tillföre icke inverka på deras behandling hos Kammaren, utan skola de af Kammaren

pröfvas och afgöras på ett sätt, som länder Kammaren till heder och fosterlandet till väl.

Med dessa förhoppningar och önsknings får jag nu äran förklara Första Kammarens första sammanträde öppnadt.

Sedan Herr Ordföranden derefter intagit talmansplatsen, tillkännagaf Herr Ordföranden, att han, på grund af bestämmelsen i 1 § 2 mom. af Kammarens ordningsstadga, anmodat vice Härads-höfdingen August Ludvig van der Hagen att, till dess sekreterare blifvit utsedd, föra Kammarens protokoll, äfvensom att Herr Ordföranden för tillfället anställt kanslibiträden och vaktbetjening till erforderligt antal.

Upplästes följande handlingar:

Till äldste ledamoten i Riksdagens Första Kammare.

Härjemte får jag öfverlemnna berättelse om förloppet vid den i dag verkställda granskning af fullmakter för ledamöter af Riksdagens Första Kammare jemte förteckning å de Kammarens ledamöter, hvilka inför mig denna dag uppvisat sina fullmakter; och varda berörda fullmakter härmed Eder tillställda för att vederbörande ledamöter i Kammaren tillhandahållas.

Stockholm den 15 Januari 1884.

Nils von Steyern.

Protokoll, hållet inför Statsrådet och Chefen för Kongl. Justitiedepartementet vid lagtima riksdagen i Stockholm den 15 Januari 1884.

Sedan till följd af stadgandet i § 32 Riksdagsordningen Herr Statsrådet och Chefen för Kongl. Justitiedepartementet anmodat tre bland fullmäktige i Riksbanken och tre bland fullmäktige i Riksgäldskontoret att närvara vid den granskning af riksdagsmannafullmakter, som jemlikt Riksdagsordningens nämnda paragraf denna dag borde ega rum, så infunno sig nu å anvisad lokal inom Kongl. Kanslihuset af fullmäktige i Riksbanken Herrar Ordföranden bland nämnda fullmäktige m. m. Grefve C. Lewenhaupt, f. d. Statsrådet m. m. P. von Ehrenheim och Hemmansegaren Liss Olof Larsson, samt af fullmäktige i Riksgäldskontoret Herrar Bruksegaren m. m. C. von Stockenström, Sekreteraren m. m. P. Samzelius och Godsegaren m. m. Friherre J. Nordenfalk.

Vid den granskning af ingifna fullmakter för ledamöter af Första Kammaren, som härvid företogs, anmärktes, att den för Fabriksidkaren m. m. Johannes Eriksson å Elfsborgs läns landstings vägnar utfärdade fullmakt saknade anteckning om ort och tid för fullmaktens utfärdande, hvilket skulle här antecknas, på

det Kammaren måtte komma i tillfälle att pröfva, huruvida berörda fullmakt ändock finge såsom giltig antagas.

Vidare anmärktes i fem af fullmakterna en mindre väsentlig afvikelse från det i 10 § Riksdagsordningen föreskrifna formulär i afseende å angifvandet af tiden för valets förrättande; men då härigenom någon otydlighet icke föranleddes, ansågos dessa fullmakter böra godkännas.

Öfriga fullmakter befunnos i föreskrifven form utfärdade.

Öfver hvad sålunda förekommit skulle protokoll meddelas Första Kammaren; hvarjemte förteckning å de Kammarens ledamöter, hvilka inför Chefen för Kongl. Justitiedepartementet denna dag uppvisat sina fullmakter, skulle, tillika med fullmakterna, till Kammaren öfverlemnas.

In fidem
A. V. Åbergsson.

Förteckning å ledamöter af Riksdagens Första Kammare, hvilka den 15 Januari 1884 inför Chefen för Kongl. Justitiedepartementet uppvisat sina fullmakter.

Stockholms stad. Generalmajoren m. m. Oscar Magnus Björnstjerna.

Östergötlands län. Kammarherren Grefve Melker Henrik Gustaf Falkenberg.

Jönköpings län. Landtbrukaren Per Magnus Söderberg,
Bruksegaren Johan Wilhelm Spånberg.

Kronobergs län. Kaptenen Carl Reinhold Fredrik von Baumgarten.

Kalmar län, södra delen. Rektorn Johan Anders Sandberg.

Kristianstads län. Statsrådet m. m. Oskar Robert Themptander.

Hallands län. Godsegaren Alfred Bexell.

Göteborgs och Bohus län. Bruksegaren Arthur Maximilian Koch.

Elfsborgs län. Hofmarskalken Friherre Louis De Geer, Fabriksidkaren m. m. Johannes Eriksson.

Vermlands län. Häradshöfdingen Karl Adolf Liljesköld.

Kopparbergs län. Bruksegaren m. m. Henrik Pontus Wolter Gahn,
Kontraktsprosten Per Pettersson.

Vesternorrlands län. Statsrådet m. m. Knut Axel Ryding.

Vesterbottens län. Generaldirektören m. m. Daniel Nordlander,
Auditören m. m. Christoffer Nathanael Hultd.

Norrbottens län. Generalpostdirektören m. m. Adolf Wilhelm Roos.

Enär sålunda, på sätt det inför Herr Statsrådet och Chefen för Kongl. Justitiedepartementet förda protokoll utvisade, till Kammarens pröfning öfverlemnats, huruvida den för Herr Johannes Eriksson utfärdade fullmakt finge såsom giltig antagas, lät nu Herr Ordföranden uppläsa samma fullmakt, så lydande:

I kraft af det riksdagsmannaval, som af Elfsborgs läns landsting blifvit den 18 September 1883 förrättadt, varder Fabriks-

idkaren, Riddaren af Kongl. Vasa-orden Johannes Eriksson på Rydboholm härigenom befullmäktigad att för en tid af nio år från nämnda dag vara ledamot af Riksdagens Första Kammare.

På landstingets vägnar:

Eric Sparre.

Ludv. Almqvist.

Fullmakten begärdes på bordet.

Enligt § 2 i Ordningsstadgan för Kammaren anställdes upprop af Kammarens samtliga ledamöter, hvarvid såsom frånvarande antecknades:

Friherre af Ugglas,
Herr Afzelius,
Herr Casparsson,
Grefve Lagerbjelke,
Herr Sederholm,
Herr Ekman, Carl,
Grefve Mörner,
Herr Ekenman,
„ Wennerberg,
„ Carleson,
„ Peterson, G.,
„ Rappe,
„ Lindahl,
„ Pehrsson,
Friherre Barnekow,
Grefve Posse, Gösta,
Herr Carlheim-Gyllensköld, C. S.,
„ von Platen,
„ Tornerhjelm,
„ Olsson,
Grefve Piper,
Friherre Ramel,
Herr Carlheim-Gyllensköld, A. T.,
Herr Hammar,
Grefve Ekrensvärd,
Herr Ekman, Oscar,
Friherre von Kræmer,
Herr Hasselrot,
„ Fogelin,
„ Storckenfeldt,
„ Lagerstråle,
„ Adlersparre,
„ Rosensvärd,
„ Ros,
Friherre Hamilton,
Herr Falk,

Herr *Widmark, C. O.*,
„ *Wærn, L. M.*,
„ *Nyström*,
„ *Widmark, H. A.*

Herr Ordföranden anmälde, att Herr *Storckensfeldt* låtit ingifva följande läkarebetyg:

Att ledamoten af Riksdagens Första Kammare, Herr Löjtnant *C. Storckensfeldt* af sjukdom är förhindrad att under närmaste tiden infinna sig vid Riksdagen, intyggar på aflagd embetsed.

Wartofta den 13 Januari 1884.

E. F. Ericsson,
Leg. läkare.

Att deltaga i den deputation, som enligt 33 § Riksdagsordningen borde afgå till Hans Maj:t Konungen för att begära utnämmandet af Kammarens Talman och vice Talman, utsågos af Herr Ordföranden följande tolf ledamöter:

Herr *Björnstjerna*, såsom deputationens ordförande,
Grefve *Falkenberg*,

Herr *Spånberg*,
„ *von Baumgarten*,
„ *Sandberg*,
„ *Bezell*,
„ *Koch*,

— Friherre *de Geer* af Leufsta,

Herr *Liljesköld*,
„ *Pettersson, P.*,
„ *Nordlander* och
„ *Huldt*.

Sedan den utsedda deputationen, som härefter afgått till Kongl. Slottet, efter en stunds förlopp återkommit, tillkännagaf deputationens ordförande, Herr *Björnstjerna*, att Hans Maj:t Konungen behagat till Talman i Första Kammaren vid innevarande riksdag utnämna Landshöfdingen, Riddaren och Kommendören af Kongl. Maj:ts Orden m. m. Herr Grefve *Gustaf Lagerbjelke* och till vice Talman f. d. Statsrådet, Kommendören med stora korset af Kongl. Nordstjerneorden m. m. Herr *Pehr Jakob von Ehrenheim*, hvilken senare i deputationens närvaro inför Konungen aflagt den i 33 § Riksdagsordningen föreskrifna ed, hvaremot Herr Grefve Lagerbjelke varit af tillfälligt illamående hindrad att dervid sig infinna.

Herr vice Talmannen, som nu intog talmansplatsen, yttrade följande helsningsord till Kammaren:

Mine Herrar:

Kallad af Konungens förtroende till vice Talman i denna högt ärade Kammare åligger det mig redan i dag att intaga talmansplatsen till följd af vår vördade Talmans tillfälliga sjukdomsförfall. Vi önska alla uppriktigt, att hans helsa snart må återvinnas och vi återfå hans högt värderade, säkra ledning.

Den riksdag, som nu börjar, är den sista i den andra valperioden för denna Kammare. Kammaren har således varit i verksamhet i 17 år, och jag tror icke, att jag misstager mig, om jag vågar säga, att Kammarens betydelse inom det konstitutionella statslifvet varit stor och må hända större än mången vid den nya Riksdagens första sammanträde förestälde sig.

Det ligger i sakens natur, att det allvar, den pligttrogenhet och den sakkunskap, som här af ledamöterna utvecklats, dertill väsentligen är orsaken, men vi få icke heller glömma, att det val sätt, som gäller för Första Kammaren, gifver denna Kammare en så bred bas att stå på, att Kammaren med fullt skäl kan söka att verkliggöra riksdagsordningens föreskrift, att båda Kamrarna i alla frågor skola hafva samma behörighet och myndighet.

Jag begagnar detta tillfälle att utbedja mig samma välvilja och öfverseende, som i så rikt mått kommit mig till del under den långa tid jag varit ledamot af Kammaren, såväl då jag deltagit i dess öfverläggningar som då jag tillfälligtvis intagit talmansplatsen.

Härefter anmälde Herr vice Talmannen, att till erhållande af sekreterarebefattningen hos Kammaren endast en sökande anmält sig; varande den ingifna ansökningen, som upplästes, af följande lydelse:

Till Riksdagens Första Kammare.

Härmed får jag vördsamt anmäla mig såsom sökande till sekreterarebefattningen hos Kammaren under innevarande års riksdag.

Stockholm den 15 Januari 1884.

Adolf Wilhelm von Krusenstjerna.
Kanslissekreterare.

På framställning af Herr vice Talmannen beslöt Kammaren att anställa val af sekreterare vid början af följande dags sammanträde.

Herr vice Talmannen yttrade, att han, efter samråd med Andra Kamrarnes Talman, finge föreslå, att Kammaren näst-

kommande Fredag den 18 i denna månad ville företaga val af dels fyra ledamöter för att jemte talmannen tillsätta Kammarrens kansli och vaktbetjening, dels tre ledamöter för att deltaga i talmansöfverläggningarne, dels slutligen två ledamöter att hafva inseende öfver Riksdagens kansli; äfvensom att val af ledamöter och suppleanter i de ständiga Utskotten måtte anställas nästkommande Tisdag den 22 i denna månad.

På gjord proposition lemnade Kammaren härtill sitt bifall.

Upplästes följande med posten ankomna skrifvelse:

Till Herr Talmannen i Riksdagens Första Kammare.

Med anmälan derom, att mitt nuvarande helsotillstånd icke tillåter mig att vid riksdagens början inställa mig i Stockholm, vågar jag hos Herr Talmannen samt Riksdagens Första Kammare vördsamt anhålla om ledighet från deltagande i riksdagsgöromålen under en tid af trenne veckor, räknad från och med anmänningsdagen.

Upsala den 14 Januari 1884.

Fr. G. Afzelius,
Ledamot af Riksdagens Första Kammare
för Upsala län.

På derom framställd proposition beviljade Kammaren Herr Afzelius ledighet från riksdagsgöromålen under tre veckor från denna dag.

Härefter anmälde sig och yttrade:

Herr Roos: Då Herr Landshöfdingen Widmark till följd af ordnandet af åtskilliga förhållanden, som angå lappbefolkningen, är hindrad att inställa sig vid riksdagen, och samma förfall för honom under någon kortare tid fortfarande eger rum, har han uppdragit åt mig att hos Kammaren anhålla om ledighet för honom från riksdagsgöromålen under en tid af tre veckor från denna dag.

Denna anhållan bifölls.

Upplästes följande ingifna läkarebetyg:

Att Ledamoten af Riksdagens första Kammare Grefve Gösta Posse i omkring två år besvärats af kronisk blåskatarrh samt att

han till följd af denna sin sjukdom icke utan men kan bevista riksdagen, det varder härmed på aflagd embetsed intygadt.

Vreten den 14 Januari 1884.

O. Sylvén,
Regementsläkare.

Herr Wallberg begärde derefter ordet och yttrade: Jag har blifvit anmodad af Herr Hammar att anmäla, att han, på grund af sjukdom, tills vidare icke kan inställa sig vid Riksdagen.

Upplästes följande ingifna skrifvelse:

Till Herr Talmannen i Riksdagens Första Kammare.

Att Ledamoten af Riksdagens Första Kammare Herr *Axel Odelberg* aflidit den 14 i denna månad, har jag den sorgliga pligten att vördsamt anmäla.

Stockholm den 15 Januari 1884.

Å egna och den aflidnes öfrige barns vägnar

C. Axel Odelberg.

Slutligen tillkännagaf Herr vice Talmannen, att Kongl. Maj:t genom offentliga anslag i nåder bjudit och kallat denna lagtima Riksdags samtliga ledamöter att påföljande dag, Torsdagen den 17 innevarande månad kl. 11 förmiddagen, sig uti S:t Nikolai eller stadens storkyrka infinna samt efter förrättad gudstjenst sig till rikssalen, enligt 34 § Riksdagsordningen, begifva, för att der inhemta hvad Kongl. Maj:t hade att Riksdagen meddela.

Kammaren åtskildes kl. 1 e. m.

In fidem

A. L. van der Hagen.

Torsdagen den 17 Januari.

Kammaren sammanträdde kl. 10 f. m., dervid förhandlingarna leddes af Herr vice Talmannen.

Företogs val af sekreterare hos Kammaren, och befans, efter valförrättningens slut, dertill hafva blifvit utsedd:

Kanslisekreteraren A. W. von Krusenstjerna

med alla afgifna, eller 12 röster.

Upplästes ett insänt läkarebetyg af följande lydelse:

Att Ledamoten af Riksdagens första Kammare Herr *Bengt Rääf* i följd af hastigt påkommet illamående tills vidare är hindrad att inställa sig vid Riksdagens förhandlingar, intygar
Stockholm den 16 Januari 1884.

Hans Strandberg,
Distriktsläkare.

Herrar *Fogelin, Casparsson, Sederholm, Ekenman, Widmark, C. O.,* och *Ekman, C.*, anmälde, att de instält sig vid riksdagen.

Herr Hallenborg erhöll härefter ordet och yttrade: Jag tager mig friheten hemställa, att vid innevarande riksdag, likasom vid flere föregående varit vanligt, antalet suppleanter från denna Kammare inom de ständiga Utskotten måtte bestämmas sålunda: i Konstitutions-Utskottet 6, i Stats-Utskottet 9, i Bevillnings-Utskottet 6, i Banko-Utskottet 5 och i Lag-Utskottet 5.

Till detta förslag lemnade Kammaren på gjord proposition sitt bifall.

Kanslisekreteraren von Krusenstjerna, som nu företrädde, underrättades, att han blifvit till Kammarens sekreterare utsedd, och öfvertog protokollsföringen.

In fidem

A. L. van der Hagen.

Föredrogs och godkändes den under gårdagen bordlagda fullmakt, enligt hvilken Fabriksidkaren m. m. Johannes Eriksson på Rydboholm blifvit utsedd till ledamot af Första Kammaren.

Herr vice Talmannen samt Kammarens Herrar ledamöter afgingo klockan nära 11 f. m. till Storkyrkan, der riksdagspredikan hölls af Pastorsadjunkten J. A. Wissnell. Efter gudstjenstens slut begaf Kammarerna sig till rikssalen, der äfven Andra Kammarerna infann sig. Hans Maj:t Konungen öppnade med ett tal riksdagen, hvarefter Hans Excellens Herr Statsministern uppläste Kongl. Maj:ts berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista Riksdags sammanträde sig tilldragit. Sedan Första Kammarernas Herr vice Talman och Andra Kammarernas Herr Talman härpå i Kamrarnes namn framfört deras undersåtliga vördnad till Hans Maj:t Konungen och fått hvardera mottaga ett exemplar af Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof, afslutades ceremonien å rikssalen; hvarefter Första Kammarerna, enligt beslut, fattadt före afgangens från samlingsrummet, åtskildes vid utgången från rikssalen kl. 2 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.
